

veïns de Llicà, Santa Eulàlia i Bigues es van convertir en assistents habituals. Perquè- això encara no ho havia dit- érem conscients que els nostre pobles, de demografia escassa, necessitaven cooperar, reunir forces, agrupar el personal amb inquietuds. D'aquí va venir, afegit, el concepte de Vall del Tenes que, finalment, es va imposar en altres àmbits.

Érem en un temps incert. La dictadura continuava però la societat es movia. Catalunya despertava d'un malson que havia durat més de trenta anys. No es permetia la política però es practicava la rumorologia, l'especulació, la dissidència clandestina. Nosaltres no érem polítics ni teníem pretensions de ser-ne. Nosaltres estimàvem el país i volíem fer alguna cosa sense trepjar la ratlla de la legalitat. Sopar plegats i parlar de Catalunya va ser el punt d'arrencada d'aquelles primeres sessions de "Pa amb Tomàquet". Va venir gent de fora, preparada i de prestigi. I ens van parlar de la geografia, de la història, de la literatura, del Moviment Obrer, de l'Església catalana, d'art, de teatre.... Va ser com un curset accelerat de catalanitat. Tot, sempre, al voltant d'una llarga taula que aplegava mig centenar de persones, pel cap baix. Escoltàvem, fèiem col.loquis, coneixíem de prop molta gent important... Deixo pels historiadors una relació més acurada dels convidats al "Pa amb Tomàquet", però que quedi constància que en van venir molts i molt bons. En aquest sentit, el treball de difusió de la Vall del Tenes entre gent important va anar paral.lel al coneixement de la gent important que vam tenir des de la Vall del Tenes.

I, per sobre d'aquest coneixement del país i de personatges, hi va haver un factor més important, encara: ens vam conèixer nosaltres mateixos. Entre els habituals del "Pa amb Tomàquet" es van anar forjant lligams d'una sincera amistat. Vam compartir trobades excepcionals i moments deliciosos. Vam xerrar pels descosits. Vam viure i vam riure. Perquè la història del "Pa amb Tomàquet" no seria completa sense les petites i grans aventures que es van organitzar al seu entorn i que van culminar

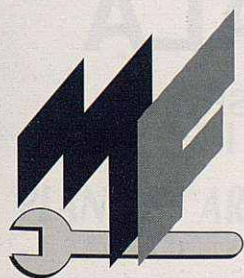

Una de les sessions "solemnes" de la colla del Pa amb Tomàquet: un "Consell de Ministres" de la Vall del Tenes, amb en Jaume Farriol a la tribuna dels oradors.

amb aquella històrica "Volta en Carro" que ens va fer famosos i va fer famosa la Vall del Tenes. De tota aquella activitat, em diuen, n'ha quedat una trobada mensual. No em sembla pas negligible. El "Pa amb Tomàquet" no era una idea fixa, encotillada en uns esquemes. Era una iniciativa lliure, oberta i dinàmica. Podia ser de qualsevol manera i va ser com va ser en cada moment de la seva història. És bo que el "Pa amb Tomàquet" continuï encara que sigui amb altres formats i altres estils. Ara que ens amenacen nous perills, el "Pa amb Tomàquet" pot ser un mitjà tan útil com ho va ser en moments ben difícils. Ja estem entrenats en la resistència i en la lectura entre línies. Una fórmula com la del "Pa amb Tomàquet" pot ser una bona sortida per refer, al llindar de la política, la veu i la consciència del país que "mai no hem fet".

Fa trenta anys que va començar el "Pa amb Tomàquet". Per a molts de nosaltres, van ser els millors anys de la nostra vida. Els recordarem sempre amb enyorança i diem: el "Pa amb Tomàquet" no ha mort! Visca el "Pa amb Tomàquet!".

Jaume Farriol

TALLER DE REPARACIÓ DE L'AUTOMÒBIL

Martí Fabra Grau

Camí de Can Torras, 8 - Tel. 844 86 91 - SANTA EULÀLIA DE RONÇANA

